

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «СКЛЯРЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF SKLYARENKO v. UKRAINE)
(Заява № 18277/18)

Стислий виклад рішення від 30 квітня 2026 року

01.01.2017 у Київському слідчому ізоляторі № 13 (далі – СІЗО) на заявника, який працював там молодшим інспектором, напад затриманий. Згідно твердженнями заявника на той момент СІЗО було недостатньо укомплектоване персоналом, і з цієї причини він працював сам. Після нападу йому не надали необхідну медичну допомогу ні його колеги, ні лікарі швидкої медичної допомоги. Згідно з твердженнями Уряду того ж дня бригада швидкої медичної допомоги доставила заявника до лікарні, де було встановлено, що він перебував у стані сильного алкогольного сп'яніння (1 грам алкоголю на літр крові), а також що він отримав закриту черепно-мозкову травму. 13.03.2017 йому зробили операцію у зв'язку з черепно-мозковою травмою.

03.01.2017 начальник СІЗО створив комісію для проведення службового розслідування цього випадку. Комісія дійшла висновку, що заявник та інші працівники установи Д., Я., які під час сутички із заявником також перебували у коридорі, та їхній керівник не дотрималися своїх посадових інструкцій, що призвело до цього випадку. За рекомендаціями комісії начальник СІЗО наклав дисциплінарні стягнення на Д., Я. та їхнього керівника та доручив провести позаплановий інструктаж для працівників з метою запобігання подібним випадкам у майбутньому.

02.01.2017 працівники поліції порушили кримінальне провадження за частиною третьою статті 345 Кримінального кодексу України (далі – ККУ) (умисне заподіяння працівникові правоохоронного органу тілесних ушкоджень у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків). Того ж дня працівники поліції витребували медичні документи щодо стану здоров'я заявника, провели огляд місця події та допитали свідків, присутніх під час випадку. Судово-медичні експерти поліції провели низку судово-медичних експертиз. Було встановлено, що фельдшер надав першу допомогу та викликав швидку медичну допомогу, яка доставила заявника до лікарні.

05.01.2017 набрало чинності нове законодавство щодо розслідування злочинів у пенітенціарних установах. Воно передбачало, що такі злочини мали розслідуватися Центральним міжрегіональним управлінням з питань виконання кримінальних покарань та пробації Міністерства юстиції (далі – Управління з виконання кримінальних покарань). Незважаючи на це, розслідування у справі заявника залишалося у провадженні працівників поліції, а з листопада 2017 року Управління з виконання кримінальних покарань також порушило кримінальне провадження у зв'язку з цим випадком за статтею 127 ККУ (катування, вчинене повторно або за попередньою змовою групою осіб).

Протягом 2017 року працівники поліції, неодноразово допитували заявника, Д., Я. та додаткових свідків. Працівники Управління з виконання кримінальних покарань допитали затриманих, які могли би бути очевидцями нападу на заявника. У період з грудня 2017 року до червня 2018 року жодних слідчих дій не проводилося.

У 2018 році зазначене законодавство щодо розслідування злочинів у пенітенціарних установах було визнано неконституційним рішенням Конституційного Суду України.

У вересні 2018 року було проведено відтворення обстановки та обставин подій. Жодних слідчих дій не проводилося у період з вересня 2018 року до 17 липня 2019 року, коли два кримінальні провадження, порушені за статтями 345 та 127 Кримінального кодексу, були об'єднані в одне, а їхнє розслідування доручено Шевченківському управлінню поліції.

У грудні 2020 року здійснення розслідування було доручено Головному управлінню Національної поліції у місті Києві.

19.12.2022 кримінальне провадження за статтею 127 Кримінального кодексу України було закрито, оскільки було встановлено відсутність попередньої змови під час вчинення нападу. Ця постанова не була оскаржена і набула остаточного характеру.

Станом на лютий 2024 року кримінальне провадження за статтею 345 ККУ усе ще тривало.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за статтями 2 та 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), що пенітенціарна система в Україні була неефективною та не забезпечила його безпеку на робочому місці, зокрема, що в СІЗО був дефіцит персоналу та його не забезпечили належною підготовкою; за процесуальним аспектом статей 2, 3 та статтею 13 Конвенції, що його скарги не були ефективно розслідувані на

національному рівні. Європейський суд, якому належить провідна роль щодо здійснення юридичної кваліфікації фактів справи, вирішив розглядати ці скарги виключно за матеріальним та процесуальним аспектами статті 3 Конвенції.

Розглядаючи факти цієї справи, Європейський суд зауважив, що розслідування було розпочато через один день після випадку, 02 січня 2017 року, і триває вже близько восьми років. У 2017 та 2018 роках органи досудового розслідування допитували заявника, П. та очевидців, провели огляд місця події та судово-медичні експертизи. Проте жодній особі так і не було висунуто обвинувачення, а станом на 2024 рік розслідування усе ще тривало.

Європейський суд також зазначив, що у період з вересня 2018 року органи досудового розслідування намагалися встановити місцезнаходження низки свідків, яких уже було допитано раніше і при цьому жодних інших слідчих дій не проводилося.

За таких обставин Європейський суд дійшов висновку, що після вересня 2018 року органи досудового розслідування не вжили жодних суттєвих заходів, спрямованих на встановлення фактів справи, а також встановлення і притягнення до відповідальності винних осіб, а відповідальність за затягування розслідування насамперед покладається на національні органи влади.

З огляду на наведені міркування та враховуючи загальну тривалість розслідування, яке досі триває, Європейський суд дійшов висновку, що національні органи влади не виконали свого обов'язку провести ефективне розслідування. Отже, було порушено процесуальний аспект статті 3 Конвенції.

Стосовно недостатньої укомплектованості персоналом Європейський суд зазначив, що заявник сам визнав у національних органах влади, що під час нападу його супроводжували двоє працівників. Європейський суд також зазначив, що за результатами службового розслідування було встановлено, що випадок стався внаслідок недотримання заявником своїх посадових обов'язків, зокрема через те, що він перебував на робочому місці у стані алкогольного сп'яніння.

Європейський суд дійшов висновку, що заявник не надав достатніх доказів для висновку, що напад на заявника стався з вини держави. Зокрема, Європейський суд зазначив, що твердження заявника, що йому не було надано своєчасної та належної медичної допомоги, не підтверджується жодними доказами. Крім того, заявник подав цю скаргу до національних органів лише у листопаді 2017 року. Європейський суд відхилив скаргу заявника за матеріальним аспектом статті 3 Конвенції відповідно до підпункту «а» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції, як явно необґрунтовану.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *«Оголошує* прийнятною скаргу на непроведення ефективного розслідування, а решту скарг у заяві – неприйнятними;
2. *Постановляє*, що було порушено процесуальний аспект статті 3 Конвенції».